

دوره هفتم تقنینیه

جلسه ۱۴۵

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

(بدون مذاکرات قبل از دستور)

پنجشنبه ۲۰ شهریور ماه ۱۳۰۹ - هفدهم ربیع الثانی ۱۳۴۹

قیمت اشتراك سالانه ۱۰۰ تومان داخله
۱۲۰ تومان خارجه و ۱۰۰ تومان يك شماره يكقران

مطبعه مجلس

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه بیستم شهریور ماه ۱۳۰۹ * (۱۷ ربیع الثانی ۱۳۴۹)

فهرست مذاکرات

- (۱) تصویب صورت مجلس
- (۲) تصویب سه فقره مرخصی
- (۳) طرح و تصویب اعتبار کسر مخارج نظمی
- (۴) شور اول قرارداد و اساستانه بارسان
- (۵) شور اول لایحه تشکیلات و وظائف اطاقهای تجارت
- (۶) موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل گردید

[۱ - تصویب صورت مجلس]

صورت مجلس روز يك شنبه شانزدهم شهریور ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند * * *

مرخصی آقای بروچردی

آقای ثقة الاسلام بروچردی نماینده محترم یکماه تمدید مرخصی از هشتم شهریور نموده اند و کمیسیون با مرخصی ایشان موافق و خبر آنرا تقدیم میدارد

رئیس - آقای ملک

ملک مدنی - موافقم

رئیس - آقای اعتبار

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - قبل از دستور

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست (نمایندهکان -

خیر) صورت مجلس تصویب شد

(۲ - تصویب سه فقره مرخصی)

رئیس - چند فقره راپورت از کمیسیون عرایض و

مرخصی رسیده است قرائت میشود

* * * عین مذاکرات مشروح یکصد و چهل و پنجمین جلسه از دوره هفتم تقنینیه . (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

دایره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* * * اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است : غائبین با اجازه - آقابان ، حیدری - ملک آرائی - انسر - چشمیدی - مفتی - بیات ماکو - عدل - اعظم زنگنه - حاج میرزا حبیب الله امین - فرشی - مصباح فاطمی - فتوحی - لرستانی - جهانشاهی - صادقی - اسکندری - امیر حسینخان - کاشانی

غائبین بی اجازه آقابان ، امیر ابراهیمی - میرزا حسنخان وثوق - قراقرزو - دکتر طاهری - بوشهری - مسعود - محمد ولی میرزا - اورنگ - حاج رحیم آقا - میرزا ابوالفضل - مہتمم - بروچردی - آقا رضا مهدوی - حاج حسین آقا مهدوی - شیخعلی مدرس - حاج حسن آقا ملک - تهور تاش

دیر آمدگان با اجازه آقابان ، اسدی - ناصری - دیوان بیگی - دکتر امیر اعلم

اعتبار - موافق
رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده با وجودیکه ملتفت نشدم مرخصی راجع بکیست ولی از آنجائیکه با کلیه مرخصی ها مخالف هستم مگر بابک شرط از این جهت با این راپورت هم مخالفم

رئیس - موافقین با مرخصی آقای ثقة الاسلام قیام فرمایند.
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

خبر مرخصی آقای اورنگ

نماینده محترم آقای اورنگ تقاضای یکماه مرخصی از تاریخ حرکت نموده اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد

رئیس - موافقین با مرخصی آقای اورنگ قیام فرمایند
(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد

خبر مرخصی آقای دکتر طاهری

نماینده محترم آقای دکتر طاهری تقاضای پنجاه روز مرخصی از تاریخ حرکت نموده اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافق و اینک خبر آنرا تقدیم میدارد

رئیس - آقای زوار

زوار - موافق

رئیس - آقای ملک

ملک - موافق

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده عرض کردم با همان نظری که داشتیم مخالفم با این مرخصی ها مگر هر چیزیکه فائده آن بر گردد به صاحبان پول و تعجب میکنم آقایان که اینقدر به ملت خواهی و وطن پرستی علاقه دارند بدون اینکه نظری بحال مردم بکنند مرخصی میگیرند حالاً آقایان خواهند فرمود که اینها میروند در محل خودشان کار میکنند خوب بنده عرض میکنم که هر کسی موظف است

که در محل خودش کار کند و الا اگر بنا باشد کارکنند این چه پولی است که ماهی سیصد تومان میگیرد و بنده امیدوارم که بکلی مفت خوری در این مملکت موقوف شود

اورنگانی (مخبر کمیسیون) - مخالفت آقا استثناء ندارد زیرا با تمام مرخصی ها مخالفند ولیکن آقای دکتر طاهری حالشان معلوم است که همیشه خدمتگذار بوده اند و در کمیسیون معارف و در هر کمیسیونی که بوده اند کاملاً خدمتگذار بوده اند الان هم بواسطه کسالت و کارهای زیادی که داشتند این مرخصی را خواسته اند از این جهت از آقا خواهش میکنم که موافقت فرمایند

رئیس - رای میگیریم بمفاد این خبر آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد

رئیس - طرح و تصویب اعتبار کسر مخارج نظمیه (۳) - خبر کمیسیون بودجه راجع بکسر مخارج دائره سیاسی نظمیه قرائت میشود

خبر کمیسیون

کمیسیون بودجه با حضور آقای وزیر داخله لایحه پیشنهادی تحت نمرة ۳۹۹۰ دولت را مورد شور و مطالعه قرار داده و بالاخره با اساس آن موافقت علیهذا ماده تنظیم شده را تقدیم مجلس مقدس شورای ملی مینماید که مورد تصویب واقع گردد

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود مبلغ هفت هزار و پانصد و سی شش تومان علاوه بر اعتبار مصوب مخارج دائره سیاسی اداره نظمیه از محل اعتبار نظمیه های ولایاتی که در هذه السنه تشکیل نشده است بپردازد

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده اولاً مخارج سیاسی را درست نمیدانم چیست و حدس زدم شاید بجهت مفتشین و اشخاصی که تقشیر میکنند و راپورت میدهند باشد که بجهت امورات شهر و وضعیات شهر و اینها است عرض میکنم اگر بجهت این مسئله است تأسیس نظمیه در بعضی از بلادی که نظمیه ندارد اگر دولت در نظر گرفته بود اولویت داشت بر این خرج چرا؟ بجهت اینکه جائی که هیچ

نظمیه ندارد نظمیه تأسیس میشود در اینجا يك نظمیه ایست باین خوبی که شب و روز مواظب کارهای خودشان هستند که هیچ قسم فسادى و خلی در کارشان پیدا نمیشود و در کار مردم هم پیدا نمیشود و دیگر گمان نمیکنم محتساج بخرج سیاسی باشد بخصوص در این مملکت که اخلاق ما فاسد است و همی میخواهیم مفتش شویم و سعی کنیم که راپرتهای خلاف واقع بدهیم و این البته بضرر مملکت تمام میشود باین ملاحظه بنده عقیده ام این است که این خرج را بگذارند برای تأسیس نظمیه در جائی که نظمیه ندارد بهتر از این است که بخواهند يك اداره سیاسی درست کنند در صورتی که نتیجه این اداره سیاسی و این اداره این میشود که اغلب اسباب دلتنگی بین دولت و مردم را فراهم میکنند. و ما هیچ احتیاجی به این کار نداریم زیرا که کارکنان اداره نظمیه کاملاً مراقب کار خودشان هستند بنده که هیچ نقصی در کار آنها نفهمیدم که حالاً ما میخواهیم پول نظمیه های جای دیگر را بیآوریم و بمصرف این محل برسائیم بهر حال بنده عقیده ندارم و امیدوارم جواب مقننی به بنده داده شود.

یاسائی (مخبر کمیسیون) - حضرت آقا میدانند که همه جای دنیا يك اعتبارات هنگفتی يك مخارج زیادی برای اکتشافات دارد و بحمدالله نظمیه ما اقتدر احتیاج پیدا نکرده است که مبالغ فوق العاده اعتبار بگیرد و غیر از اینکه الان در راپرت کمیسیون ملاحظه میفرمائید يك مبلغ دیگری هم در اصول تشکیلات نظمیه منظور شده است ولی باید تصدیق کرده که گاهی نظمیه محتاج بيك

مخارجی میشود که نمیشود پیش بینی کرد فرض میکنیم فلان یاغی فراری که میخواهند او را تعقیب کنند فرضاً دولت يك مخارج فوق العاده متحمل میشود تا او را دستگیر کنند یا اینکه يك جرائم فوق العاده در شهر اتفاق میافتد که ناچار است بوسائل مختلفه آن جرائم را کشف کند و البته این مستلزم يك مخارجی است که نمیشود معلوم کرد و بطور کلی بنده اطمینان میدهم به جنابعالی که اینها يك مخارج غیر لازم و غیر ضروری نیست و البته خود تشکیلات نظمیه رعایت نهایت درجه صرفه جوئی را در این قسمت ها خواهد کرد و این خرجی است که بمورد خودش است در بعضی جاها که نظمیه پیش بینی شده و در ولایاتی هم که امسال از نقطه نظر اهمیت منظور نشده و دولت آنجا را لازم ندانسته است البته موکول بسنوات بعد کرده است بهر حال اینقدر ها اهمیتی ندارد و آقا هم خوب است موافقت فرمائید.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - موافقین با ماده واحده ورقه سفید خواهند داد (اخذ آراء بعمل آمده ۶۴ ورقه سفید و يك ورقه کبود تعداد شد)

رئیس - عده حضار ۷۹ به اکثریت ۶۴ رای تصویب شد.

[۴ - شور اول قرارداد و اساسنامه پارلمان]

رئیس - خبر کمیسیون امور خارجه راجع با اساسنامه آزادی منعقد در پارلمان مطرح است خبر کمیسیون قرائت میشود
خبر کمیسیون

اسامی موافقین - آقایان: نهیمی - عراقی - دکتر لقمان - حکمت - قوام - شریعت زاده - کبچسرو شاهرخ - مؤید احمدی طباطبائی و کلبی - اسعد - ملک مدنی - کفائی - ظفری - ذوالقدر - لاریجانی - رهبری - امیرتیمور - رفیع - بنکدار - ساکنیان - وهاب زاده - حبیبی - دربانی - کاشانی - یالیزی - محمد آخوند - طباطبائی دیا - شریلی - باستانی - مجد ضیائی - زوار - میرزا یانس - دهستانی - اعتبار - طهرانی - قاضی نوری - هزارجریبی - سیدحسین آقایان - میرزا عبدالحسینخان دیا - ملک زاده - هوفر - محمد علی میرزا دولتشاهی - مسعودی - طالشخان - ایزدی - امیر دولتشاهی - دیوان بیکی - فرمند - انجمنی - حسنعلی میرزا دولتشاهی - نوخت - ناصری - سید کاظم یزدی - کزای نوری - دبستانی - نجومی - سید مرتضی وثوق - عامری - مولوی - آقا زاده - سزواری - خواجوی - جلائی - اسفندیاری مخالف - آقای طلوع

فعلاً مذاکره در کلیات است. آقای آقا سید یعقوب آفاسید یعقوب - از اینکه دولت توجه تمام دارد به تجارت و اقتصادیات این مسئله یکی از آمال دیرینه ما بوده است که دولت متوجه اقتصادیات شود و مسئله تجارت را رونق بدهد یعنی دولت قوت بدهد به تجارت مطابق قوانین مشروع نسبت به تجار که تجارت ما همان جوروی که امروز در تمام دنیا زندگانیشان روی اصول تجارت است اصل سیاست تمام برای تجارت است وقتی که وارد میشویم در روزنامهجات و اصطلاحات دنیا اصل تمام جنگها و نزاعها برای مسئله اقتصادیات است اصولاً سیادت امروز در تحت لواء اقتصاد است هر دولتی که دارای مال و ثروتست سیادت برای او ثابت است پس امروز ما هم تبعیت میکنیم از دنیا و بنده خیلی تبریک عرض میکنم بدولت مخصوصاً به آقای وزیر امور خارجه که از وقتی تشریف آورده اند و وزارت اقتصاد تشکیل داده شده يك توجهی دارند به این مسئله که کم کم این آمال ملی و این آرزوهای چندساله وجود خارجی پیدا میکند از این جهت بنده خیلی خوشحال هستم که در اینجا در این باب صحبت میکنم خوب این موضوع يك مفهومی است کلی که تقویت کردن از اقتصاد است و مفهوم کلی است که تمام ماها آرزو مندیم اما اگر بخواهیم وجود خارجی بدهیم بچه چیز تقویت میشود به تجارت و تقویت کردن به تجارت و اقتصاد وجود خارجیش چیز است یکی از پیشرفتها همین لایحه است که آقای وزیر محترم خارجه و کفیل اقتصاد ملی امروز بمجلس تقدیم کرده اند از برای تقویت کردن تجارت و اقتصاد این لایحه بطوریکه مقام ریاست اظهار کردند دارای مواد زیادی است و بنده نه اینکه در اصل لایحه مخالف باشم خیر معلوم است اصلش همان است که تصور کرده ام اما در اینجا نوشته است تأسیس اطاقهای تجارت در مراکز تجارتي مهم مملکت برحسب تقاضای تجار محل و پیشنهاد وزارت اقتصاد ملی بتصویب دولت واقع میشود يك نکته را بنده کاملاً بدولت حق میدهم که امروز چون سیاست توأم با

خبر از کمیسیون امور خارجه بمجلس مقدس شورای ملی کمیسیون امور خارجه در جلسه ۱۶ شهریور ۱۳۰۹ لایحه نمره ۱۴۹۹۶ دولت را مطالعه نمود لایحه مزبور عبارت است از الحاق دولت ایران بقرار داد بارسلن، قرار داد مزبور عبارت از مقرراتی است که در ۲۱ آوریل ۱۹۲۰ عده زیادی از دول دنیا که از جمله دولت ایران است قبول نموده اند مقررات مزبور عبارت از موادی است راجع به آزادی و تسهیل ترانزیت و عبور مال التجاره ممالک امضاء کننده از خاک دول امضاء کننده و برای دول امضاء کننده قرار داد مزبور در خاک همدیگر امتیازاتی قائل گردیده است که در ۹ ماده عبور بارسلن و ۱۵ ماده اساسنامه آزادی عبور که متن فرانسه و ترجمه فارسی آن بضمیمه لایحه دولت تقدیم مجلس شورای ملی گردیده مشروحاً ذکر شده است بنا بر تقاضای دولت و مطالعه قرار داد مزبور کمیسیون امور خارجه با لایحه دولت موافقت نموده و عین ماده واحده پیشنهادی دولت را تصویب و خبر آنرا بترتیب ذیل تقدیم مینماید.

ماده واحده - مجلس شورای ملی قرار داد عبور بارسلن را که مشتمل بر ۹ ماده و همچنین اساسنامه آزادی عبور را که دارای ۱۵ ماده میباشد و در ۲۱ آوریل ۱۹۲۰ با امضاء رسیده است تصویب و بدولت اجازه میدهد تسخیر صحنه شده آنرا بدار الانشاء جامعه ملل تسلیم نماید.

مخبر کمیسیون امور خارجه - دشتی رئیس - شور اول است. ماده واحده مطرح است. اعتراضی نرسیده است رای میگیرم بورود در شور دوم آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد

۵ - شور اول لایحه قانونی تشکیلات و وظائف اطاقهای تجارت

رئیس - قانون وظائف اطاقهای تجارت مطرح است بطوریکه آقایان سابقه دارند مرکب است از ۳۶ ماده و البته تجویز نمیفرمایند قرائت شود چون قبلاً خبر توزیع شده همینطور ماده بماده میخوانیم

اقتصاد شده است و باید تجار کاملاً این نکته را در نظر داشته باشند که همین که متوجه سیاست و اصل پلتيك ژنرال سیاست را دولت میدانند تاجر متوجه تجارت خودش است و سیاست را نمیدانند سیاست در دست دولت است پس دولت باید نظری باو داشته باشد و تشکیل او در تحت نظر دولت باشد این را بنده موافقم ولی تا این اندازه مخالفم که محدود کردن تأسیس تجارت تا این اندازه بدست دولت باشد اصل نظر داشتن دولت را در اطاق تجارت بنده عقیده ندارم برای خاطر اینکه بنده میدانم اقتصاد و سیاست بقدری بهم پیچیده است که نمی شود آنها را از هم متفکک کرد اما این حرفی را که میزند که تاجر وطن ندارد و وطن تاجر پولش است این را بنده عقیده ندارم بحمدالله تجار ما عقیده بوطن خودشان دارند و اگر هم خدمانی می کنند برای استقلال وطن خودشان است بنده نسبت به تمام افراد مملکت خودمان بقدری خوش بین هستم که حد ندارد. و بنده نسبت باحاد و افراد مملکت هیچ ظنی ندارم. اما میدانم که آنها قاصرند و نمیدانند. از این جهت دولت باید نظر داشته باشد اما باید بتصویب دولت واقع شود و در این جا خود آقای وزیر هم تصدیق می فرمایند که خیلی محدود است. بنده عقیده ام این است که بعد از آنکه تقاضای تجار محل قبول واقع شد تقاضا يك جوروی واقع شود که بحسب تقاضاهای محل دولت مجبور باشد به تأسیس کردن اطاق تجارت مثلاً در طهران یا در فارس یا در آذربایجان یا در بوشهر و پهلوی که مراکز مهم تجارت هستند همین که تجار تقاضا کردند و دولت موافقت کرد این باید واقع شود این باید يك چیز دیگری داشته باشد که يك تصویب نامه صادر شود. خوب توجه داشته باشید بنده همه را در نظر گرفته ام هم سیاست دولت را و هم حفظ حقوق مردم را. اما این جور که واقع شد تجار محل که تقاضا کردند دولت هم آن اشخاصیکه حقیقه ملتفت رموز سیاست هستند در تجارت آنها را در نظر گرفت باز محتاج باین است که دو مرتبه در این موضوع تصویب نامه صادر شود این يك موضوعی بود

که برسبیل کلیت در این جا خواستم نظر آقای وزیر محترم اقتصاد را جلب کنم تا ایشان اگر نظریاتی دارند در این موضوع در این جا بفرمایند. بنده يك عرایض دیگری هم دارم در ضمن مواد بعرض میرسانم **کفیل وزارت اقتصاد ملی (آقای فروغی) - عرض** کنم این مطلب بنظر بنده خیلی بحث ندارد دولت یقیناً حتی الامکان مایل است باینکه اطاق تجارت زیاد باشد اگر نگرانی از این است که دولت در این موضوع نظر تضيیقی دارد این نگرانی حاصل نیست زیرا بنده که عجلتاً چند ماهی است که در کار وزارت اقتصاد نظر دارم خیلی مشتاقم باینکه هر چه زودتر این قانون در مجلس تصویب شود تا ما هم هر چه زودتر بتوانیم اطاقهای تجارت را با این ترتیبات تأسیس کنیم. زیرا می بینم خیلی کارها هست که ما میتوانیم بوسیله اطاق تجارت بکنیم در صورتی که امروز که اطاق های تجارت نداریم شاید موفق نشویم. پس در اینجا يك نظر تضيیقی نیست که تصور بفرمایند. اینکه گفته شده است بانظر دولت باشد. نه این است که هر روز از هر جا مردم تقاضا خواهند کرد دولت رد خواهد کرد ولی از طرف دیگر این را هم توجه بفرمایند که حضور و وجود اطاقهای تجارت این جور که مطابق این قانون تأسیس میشود در واقع يك مؤسسه رسمی بوده و میشود گفت دولتی است. و این مانع از این نیست که تجار يك اجتهادات دیگری هم خودشان داشته باشند برای مشاوره در مسائل تجارتي که بحث بکنند و کار بکنند. آن اطاقهای تجارتي که دولت تأسیس میکند در واقع يك مشارکتی در عملیات آنها میکند از آنها استمداد میکند بآنها مدد میدهد و يك وظائفی نسبت بانها برای خودش قائل است يك وظائفی هم آنها نسبت باین باید برای خودش قائل باشد باین جهت گفتیم که باید بتصویب دولت باشد زیرا که مردم البته همه نظریاتشان برای منافع مملکت و برای منافع شخصی است و منافع شخصی تجار ما هم با منافع مملکت تقریباً منطبق است و

تفاوت زیادی ندارد لکن همه مردم که نظر بانسان صحیح نیست يك وقت ممکن است تقاضا از يك محل بشود که هیچ اقتصادگنجایش نداشته باشد و آن محل قابلیت نداشته باشد تا تاجر آنجاست بيك نظريات شخصی از دولت تقاضا میکنند که در اینجا اطاق تجارت میخواهیم دولت نگاه میکند می بیند این يك هوسی است یا يك غرضی است و هیچ اقتضا ندارد که این زحمت را بکشد اما در موضوع انتخاب گمان میکنم که در اینخصوص هم هیچ ضرری متوجه تجارت و نجر نشود و دولت هم نظر تصدیقی ندارد

رئیس - رأی میگیریم ب ورود در مواد موافقین ورود در مواد قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده اول قرائت میشود

ماده اول - تاسیس اطاقهای تجارت در مراکز تجارنی مهم مملکت بر حسب تقاضای نجر محل و پیشنهاد وزارت اقتصاد ملی بشویب دولت واقع میشود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - در اینجا همینجور که آقای وزیر محترم فرمودند چون نظر تصدیقی نیست بنده عرضم را میکنم بعد هم پیشنهاد میدهم چون لایحه دو شوری است در کمیسیون که رفت امیدوارم دقت شود. در اینجا نوشته تاسیس اطاق های تجارت در مراکز تجارنی مهم مملکت بر حسب تقاضای نجر محل و موافقت وزارت اقتصاد ملی بنده هم متمم که همینقدر کافی است دیگر سه چهار قیدش لزومی ندارد که قید کنند زیرا موافقت کردن وزارت اقتصاد علی کفایت میکند حالا پیشنهاد میدهم در شور اول بعد در کمیسیون اصلاح میشود این عقیده بنده است

رئیس - ماده دوم قرائت میشود:

ماده ۲ - عده اعضاء اطاق تجارت بتعیین وزارت اقتصاد ملی بر حسب اهمیت هر محل از شش تا نازده نفر است

رئیس - ماده سوم قرائت میشود

و کمیسیون این بود که کلیه در هر محلی همه نجر در قسمت اطاقهای تجارت شرکت کنند که در نتیجه آن اشخاصی که بیشتر لایق هستند آنها انتخاب شوند و نظر دیگر اینکه بعلاوه همانطور که ملاحظه فرمودید اگر ما بخواهیم سه سال يك مرتبه انتخابات بکنسیم آنوقت لازم میشود که يك فقرتهائی در انتخاب تجار پیش بیاید و با این ترتیب هم از ان فترت جلو گیری شده و هم اطاقهای تجارت از جریان کار خودش باز نمانده است و بنظر کمیسیون این ترتیب بهتر است حالا اگر پیشنهادی دارید باز ممکن است بفرمائید البته دقت بیشتری خواهد شد

رئیس - ماده پنج قرائت میشود.

ماده ۵ - انتخابات اعضاء اطاق تجارت اعم از اینکه کلا واقع شود یا بعضاً دو درجه است به ترتیبی که در مواد آتیه مقرر میگردد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده متأسفانه با این طرز جداً مخالفم و عقیده ام این است که با انتخاب دو درجه مخالف دولت يك شرایطی میکند از برای منتخب و از برای منتخب این شرایط را که کرد برای منتخب و منتخب معتبر است و این شرایط را هر جوری که شما در نظر دارید و دولت آن ترتیبی را که در نظر دارد در سیاست خودش نظر میکند آن شرایط را نسبت بمنتخب و منتخب در نظر میگیرد آنوقت میگوید حق انتخاب کردن تاجر چیست تاجری که حق دارد رأی بدهد و از برای تاجری که عضویت در اطاق تجارب میکند فلان شرط لازم است مثلاً باید دارای هزار تومان یا ده هزار تومان سرمایه باشد و منتخب اعتبارش باید این اندازه باشد هر نظر تجدیدی که دارید نظر در منتخب و منتخب بکنید نه اینکه نظر را بیاورید در اینجا و يك جا در آنجا تجدید بکنید بعد هم ببرید در دو درجگی نظر کنید آنجا هم اقلیت و اکثریت را در نظر بگیرید بنده میخواهم به آقای فروغی چون ایشان در واقع روح آزادی و حریت درشان هست

رئیس - آقای آقا سید یعقوب موافقت؟

آقا سید یعقوب - بلی

رئیس - آقای مخبر بفرمائید

اعتبار (مخبر کمیسیون اقتصاد ملی) - نظر دولت

عرض کنم و نظرشان را جلب کنم که تا يك اداره هم حقوق ملت را رعایت کنند و تمام شرایط را در منتخب و منتخب اعتبار بکنید و بعد از آنکه این شرایط را در منتخب و منتخب اعتبار کردید اینکه رای داد این دارای رای و دارای حق میشود و این حق را دیگر هزار جا نیبچانید و بگوئید که وزارت اقتصاد ملی باید انتخاب کند عقیده بنده اینست چون نظر بنده با انتخاب دو درجه در هر جا مخالف است از اینجهت بنده با ماده پنج و شش و هفت و هشت و هر چیزی که در تحت این معنی اداره شود مخالفم این بود نظر بنده که خدمت آقای وزیر عرض کردم

کفیل وزارت اقتصاد ملی - همانطور که آقای نماینده محترم

فرمودند بنده این اقتضای را دارم که کاملاً عرض کنم که ... یکی از نمایندگان - بلند تر

کفیل وزارت اقتصاد ملی - (پشت تریبون) با آزادی

و اصول و اساسیات آزادی موافقم و میل دارم که حق الامکان قوت بگیرد لکن باید تصدیق بفرمائید که تجربه هم در دنیا خیلی مداخلت دارد بیست سال قبل اگر بنده این قانون را پیشنهاد میکردم شاید همانطور که آقای آقا سید یعقوب فرمودند پیشنهاد میگردم ولی يك تجارنی پیدا شده که بدبختانه یا خوشبختانه انسان تجربه پیدا میکند و انسان تغییر رأی پیدا میکند و اینکه ما اینجا پیشنهاد کردیم اگر درست ملاحظه بفرمائید درست مخالف آزادی نیست در هر صورت اعضاء اطاقهای تجارت را تجار انتخاب خواهند کرد منتهی جمع شده است بین ملاحظه حق ملی و آزادی رأی تجار و نظر سیاست دولت که خود آقای آقا سید یعقوب هم تصدیق کردند که در این دوره روزگار طوری شده که در بسیاری از مواقع اقتصادیات با سیاست توأم است و بنده اینجا برخلاف آنچه که آقای آقا سید یعقوب از بنده تقاضا کردند بنده میخواهم در اینجا از ایشان يك تقاضائی بکنم و از سایر آقایان نمایندگان محترم هم تقاضا دارم بیا بنده مساعدت بکنند بنده با این ماده که کمیسیون تنظیم

رئیس - در قسمتهائی که مخالفید بفرمائید

طهرانی - عرض کنم انتخاب دو درجه البته بعقیده بنده خیلی خوب است یعنی بهتر انتخابات بعمل میاید بخلاف آقای آقا سید یعقوب اما آن چیزی را که بنده نظر دارم این است که پس از آنکه سه نلث (جمع) از نمایندگان - دو نلث) سه ربع این اختیارش را میدهد بدولت که دولت از بین تجار عده لازمه را انتخاب کند بنده با این مخالفم و عرض میکنم اختیار را بدهید بهان سه ربع حصار یعنی اطاق تجارت آن اعضائی که انتخاب شده اند از بین خودشان يك شش نفر یا يك دوازده نفر را انتخاب کنند و البته همانطور که آقای وزیر اقتصاد ملی فرمودند سعی میکنند عده که شایسته تر هستند انتخاب کنند بعد هم در درجه نانی آنها از بین خودشان عده را انتخاب کنند بنده خیال میکنم عده خوبی بیرون خواهد آمد و يك چیز خوبی خواهد شد. این را در تهران ملاحظه فرمائید بنده هم تصدیق میکنم البته دولت ممکن است آن نظریاتی را که میفرمائید کاملاً در تهران رعایت کند و اشخاصی را در نظر بگیرد که بدر بخورند و واقعاً برای تجارت يك کارهائی بکنند ولی معلوم نیست در نقاط دیگری که لازم است اطاق تجارت داشته باشند همینطور اجرا شود و گمان میکنم اگر در تهران هم خود تجار سه ربع انتخاب شوند و بعد از بین خودشان یکعده را انتخاب کنند این بهتر باشد تا اینکه دولت عده را انتخاب کند بنده عقیده ام این است که این بهتر است. یکی راجع به آن قید که دو نلث رای را داشته باشد آنرا بنده موافقم با آقای وزیر اقتصاد که این حذف شود که خبر هر کس که انتخاب شد لازم نیست که دو نلث رای داشته باشد آنرا انتخاب کنند و لزومی ندارد که این را رعایت کنند این است نظر بنده.

کفیل وزارت اقتصاد ملی - هر چند نماینده محترم در بعضی قسمتها با بنده موافقت دارند ولی در يك قسمتش

کرده است مخالف یعنی مقید کردن دولت را باینکه آنکسانی که انتخاب میکنند باید حتماً دو نلث رای داشته باشند این محدود بودن را بنده از آقایان تقاضا دارم که بردارند و بعد که شور اول بعمل آمد و بکمیسئون رفتم بنده حاضر می شوم آنجا روزی که کمیسئون این ماده را اینطور تصویب کرده است بنده حاضر نبوده ام حالا حاضر خواهم شد و آنجا مذاکره خواهیم کرد که این ماده را تغییر بدهیم زیرا آن قید اصلاً لازم نیست برای اینکه اگر این قید باشد آنوقت مطابق نظریه آقای آقا سید یعقوب واقع خواهد شد و انتخاب فقط با کثرت آراء بمنتهین یقین خواهد شد آنوقت دیگر مداخله دولت در اطاق تجارت وارد نیست و این نمی شود که هم دولت مداخله کند و هم مقید باشد دولت باینکه دو نلث آراء را با اختیار بگیرد و با این ترتیب دیگر آن فلسفه و مناطی که در نظر است باطل می شود پس اینجا اجازه میخواهم که زیاد داخل در مذاکره نشوم که بنده مجبور می شوم ادله و براهین زیاد بیاورم برای اینکه چرا این کار را کردیم مطلب معلوم است و بهتر این است که آقایان تجار آنکسانی را که در نظر دارند و آنهایی را که قابل و لایق میدانند به آراء خودشان در کمال آزادی انتخاب و معرفی کنند بدولت در واقع این شکل می شود که تجار معرفی میکنند بدولت و میگویند این اشخاص را ما قابل میدانیم از برای نمایندگی در اطاق تجارت آنوقت در میان آن اشخاصیکه تجار معرفی کرده اند دولت هم مطابق آن نظریاتی که خودش دارد مطابق معلومات آن ها و نظریات و اقتضاء است هر محل و هر زمان و مکان آنها را انتخاب میکنند

و همین میکنند آنها در واقع منتخب ملت و تجار خواهند بود و آن تصورات و محظورائی که آقای آقا سید یعقوب فرمودند مورد نخواهد داشت و باز تکرار میکنم و عرض میکنم که بنده با این ماده با این شکل مخالفم و در کمسیون هم در بین الشورین انشاء الله اصلاح خواهیم کرد

رئیس - آقای طهرانی مخالفید

طهرانی - در بعضی قسمتها موافقم و در بعضی قسمتها مخالفم

يك نکته بخاطر بنده رسید که سابق هم فراموش کردم عرض کنم و آن این است که آقایان تصدیق بفرمایند که اطاق تجارت مثل يك مجامعی از نوع مجلس شورای ملی نیست در مجلس شورای ملی نمایندگان ملت هستند از برای عموم ملت قانون گذاری میکنند و در بعضی موارد هم باید منافع و مصالح و حقوق ملت را حتی در مقابل دولت حفظ کنند هر چند که دولتها خودشان هم حافظ و حامی حقوق ملت هستند ولی احياناً در تاریخ دیده شده است که بعضی مواقع اینطور نبوده است و نمایندگان حقوق ملت را حفظ میکنند نمایندگانی که از طرف ملت انتخاب میشوند در مقابل دولت هر وقت که با دولت موافقت با معاضدت هم کار میکنند ولی هر وقت که مخالفند حقوق ملت را حفظ میکنند اما اطاق تجارت از برای این نوع چیزها نیست که حقوق تجار را محفوظ بدارد خیر حقوق تجار محفوظ است به وسایل مختلفه دیگر که هر وقت ظلم و تعدی به تجار بشود جای دیگر محل های قانونی حقوق آنها را حفظ میکند فرض کنیم که يك دولتی باشد موادی که وضع میکند یا اجرای قوانینی که میکند بر ضرر تجار باشد حفظ آن با اطاق تجارت نیست حفظ او با مجلس شورای ملی است که نماینده ملت و نماینده عموم طبقات است این نکته را اگر در نظر داشته باشید تصدیق خواهید فرمود که بهتر و اصلح است که در واقع اطاق تجارت بشرکت دولت و تجار انتخاب شود زیرا که دولت خودش میخواهد تجارت را ترقی و تشویق کند و دولت تا يك اندازه در عملیات تجارنی و اقتصادی مداخله میکند چنانچه در مملکت ما که مجلس محترم شورای ملی همین توقع را از دولت دارد که این کار را بکند اگر يك مملکتی بود که در آن مملکت میگفتند که ما نمیخواهیم دولت در امور اقتصادی ما مداخله کند خودمان هم سرمایه اش را داریم و هم علمش را داریم و دولت هم اگر مداخله کند مضر است ممالک دیگر شاید اینطور باشند که این عقیده را دارند اما امروز در مملکت ایران تصدیق می فرمائید که همه این توقع را دارند که دولت هم از

حیث سرمایه و هم از حیث علم هم از همه چیز کمک کند به تجارت و اقتصاد و در واقع نشريك مساعی باشد بین دولت و تجار اگر اینطور است پس در اطاق تجارت که نه يك هیئتی است که حافظ منافع يك مردمی است اینطور نیست هیئتی است از برای کار کردن بجهت ترقی تجارت پس در يك همچو هیئتی دولت و تجار بایستی شريك باشند به این نظر بود که گفتیم و این را زیاد کردیم و بنظرمان آمد که کاملاً با این ترتیب این منظور و مقصود حاصل می شود تجار معین میکنند و معرفی میکنند تاجر ها و آن عده اشخاصی را که لایق میدانند برای نمایندگی اطاق تجارت دولت هم شرکت میکند در آن انتخاب که بگوید از میان این اشخاصی که شما لایق میدانید این عده را من انتخاب میکنم. (صحیح است)

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد آقای باستانی :

مقام ریاست مجلس شورای ملی. بنده پیشنهاد میکنم عبارت از (و نیز دولت رعایت می کند الی آخر) حذف شود

رئیس - ماده هفتم قرائت میشود :

ماده ۷ - وزیر اقتصاد مالی یا نماینده او حق حضور در جلسات و شرکت در مذاکرات و تصمیمات اطاقهای تجارت را دارد در هر جلسه که وزیر حضور داشته باشد ریاست اختیاری را دارا خواهد بود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - این جا خواستم از آقای مخبر و همین جور از آقای وزیر سؤال کنم که نوشته است وزیر اقتصاد ملی یا نماینده او حق حضور در جلسات و شرکت در مذاکرات و تصمیمات اطاقهای تجارت را دارد. اما حق رای را ننوشته اند (کفیل وزارت اقتصاد ملی تصمیمات نوشته شده است) تصمیمات غیر از رای است تصمیم را موافقت میکنند مثلاً در رای دادن اگر مسئله به رای گرفتن بکشد و بخوانند رای بدهند آن وزیر یا نایب وزیر حق رای دارد یا نه در این جا بسکوت

گذارده اند مانعی ندارد اما اگر نظر در این است که حق رأی داشته باشد باید معلوم شود.

مخبر - از عبارت (تصمیمات دارد) اینطور استفاده میشود که حق رأی دارد حالا اگر واضح نیست بنظر آقا پیشنهاد فرمائید اصلاح میشود.

رئیس - ماده هفتم قرائت میشود:

ماده ۸ - هر اطاق تجارت میتواند باندازه لزوم مستخدمین موظف از منشی و غیره داشته باشد مستخدمین مزبور ممکن است بر حسب تقاضای اطاق تجارت با موافقت نظر وزارت اقتصاد ملی از بین مستخدمین دولت در صورت موافقت نظر وزارتخانههای مربوطه آنها انتخاب شوند
رئیس - آقای شریعت زاده.

شریعت زاده - بنده با این ماده از این جهت مخالف هستم که نوشته است اطاقهای تجارت میتواند باندازه لزوم برای انجام کارهایی که دارد مستخدم داشته باشد این يك مطلب بدیهی است که اگر در قانون هم نوشته نمیشد استفاده منع نمیشد و این ماده يك چیز زائدی است هر مؤسسه که اجازه دارد تشکیل شود برای رفع حوائجش و انجام وظایف خودش طبعاً محتاج است خاصه به منشی و اینها و این لازم نیست که يك ماده باشد.

رئیس - آقای ملک موافقتند... آقای مخبر میفرمایند. **مخبر** - عرض کنم که البته این نظر برای این است که در قسمت دوم این استفاده را بدهد البته هر مؤسسه میتواند مستخدم داشته باشد ولی ما برای قسمت دوم خواستیم استفاده کنیم و ما برای این قسمت این را نوشتیم که این اجازه را داشته باشد که تقاضا کند از دولت و دولت هم باو بدهد و بالاخره این ضروری ندارد.

رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - عرض کنم این ماده بنظر بنده یکقدری گنگ است و معلوم نیست که حقوق اینها را کی میدهد بالاخره اینجا مثل این است که باید يك بودجه هم برای اطاقهای تجارت در نظر گرفته شود خواستم

اینطور که در این جا نوشته شده است این گنگ است و باید یکقدری توضیح داده شود و در ماده قید شود.

مخبر - تصدیق میکنم و نظر ما هم همین بوده است که در ولایات هم نماینده شرکتها حق رأی خواهند داشت
رئیس - آقای آفاسید یعقوب.

آقا سید یعقوب - موافقم.

رئیس - آقای فیروز آبادی.

فیروز آبادی - بنده این جا نوشته است: الف - اسم آنها در دفتر مالیات بر شرکتها و تجارت ثبت باشد.

این شرط را بنده گمان میکنم زیاد باشد زیرا بسیار اشخاصی هستند که اسمشان ثبت نیست ولی سالها در تجارت پرورش شده اند و اطلاعات کافی از تجارت دارند آنوقت اینها بموجب این ماده باید محروم باشند از انتخاب کردن و حال آنکه او هم باید انتخاب بشود و هم انتخاب بکند و حق انتخاب داشته باشد. بنده باین ملاحظه این را زائد میدانم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - من تعجب میکنم از آقای فیروز آبادی

این قانون بعد از قانون وضع مالیات بر عوائد است وقتی که قانون بعد از آن واقع شد هر تاجری آن قانون شاملش میشود پس ما يك تاجری نداریم که داخل آن قانون نباشد، در مملکت تاجری نداریم که از وقتی که آن قانون گذشته بعد از قانون وضع مالیات بر عوائد و تجارت و شرکت هر تاجری و هر شرکتي که شما ملاحظه میفرمائید در تحت آن قانون که شد اسمش در آن دفتر است پس وقتی که اسمش در آن دفتر بود این شرط شرط مخلی نیست و لازم است و این شرط باید بشود

رئیس - آقای ملک موافقتند؟

ملک مدنی - بلی.

یاسانی - بنده خواستم از آقای وزیر اقتصاد ملی

سؤال کنم که این که نوشته است شرکتهای سهامی دارای

دو رأی باشند علت این چیست شرکتهایی که ما تعیین کردیم بر حسب قوانین مملکتی خودمان سه تا است برای این که شرکت سهامی نامحدود بيك جهاتی مناسب نبود در این مملکت و قبول نشد بيكي هم شرکت تضامنی و بيكي هم شرکت تعاونی شرکت تضامنی نظر آقا هست که محدودیتش از شرکت سهامی بیشتر است زیرا که شرکت سهامی هر کس باندازه سهمش ضامن است ولی در شرکت تضامنی هر کس باندازه تمام سرمایه شرکت ضامن است و بالاخره همه ضامن همدیگر هستند و مسؤلیتشان بیشتر است البته شرکت تضامنی بیشتر حق خواهد داشت که دو رأی داشته باشد در صورتیکه قضیه بر عکس است و اگر شرکت تضامنی دو رأی داشت به منطقی نزدیک تر بود که اشخاصی که شرکتهای تضامنی تشکیل داده اند حق دو رأی داشته باشند احق و اولی بوده تا شرکتهای سهامی و بنده نمیدانم از چه نقطه نظر است اگر از این نقطه نظر است که شرکت سهامی بیشتر از شرکت تضامنی تشکیل شود اگر نظر این است که بنظر بنده او بسته است بطرز انتخاب اشخاص و آنهايکه میخواهند شرکت تشکیل بدهند این يك امر اختیاری است و اگر چنانچه جهت دیگر دارد چه عرض کنم بنظر بنده قضیه باید برعکس باشد

کفیل وزارت اقتصاد ملی - نظر باینست که ما در کارهای اقتصادی از شرکتهای سهامی بیشتر امیدواری داریم تا سایر شرکتها و شرکت تضامنی ملاحظه فرمائید شرکت تضامنی خیلی کمتر تشکیل میشود و عده شرکاء لابد کمتر خواهد بود و کارهای بزرگ که سرمایه زیاد لازم دارد بیشتر بواسطه و توسط شرکتهای سهامی انجام خواهد شد و این عمل برای شرکتهای تضامنی مشکل است در واقع شرکت سهامی مرکب از يك عده زیادی از تجارند و اشخاص مختلف در صورتیکه شرکتهای تضامنی دو نفر، یا سه نفر پنج نفر بیشتر نیست و البته اگر کسانی بخواهند در کارهای اقتصادی بیشتر خدمت کنند بیشتر سرمایه لازم دارد و با سرمایه بیشتر میتوانند در کارهای اقتصادی خدمت

کنند و این بوسیله شرکت سهامی میسر تر است لذا برای این ماده اینطور نوشته شده است
رئیس - ماده دهم قرائت میشود

ماده ۱۰ - کسانی میتوانندعضویت اطافهای تجارت انتخاب و تعیین شوند که دارای شرایط ذیل باشند:

الف - سن کمتر از سی سال نباشد
ب - تبعه ایران باشد.

ج - در حوزه اطاق تجارت اقامت داشته باشد.

د - اسم آنها در دفتر مذکور در ماده ۱۳ ثبت باشد

ه - محکوم به جنحه و جنایت نباشد.

و - ورشکست نباشند یا اگر هم سابقاً ورشکست شده اند مطابق قانون اعاده اعتبار کرده باشند

ز - مدت پنجسال بنام خود تجارت کرده در موقع انتخاب نیز مشغول باشند

ح - دارای جواز تجارت باشد.

تبصره - نماینده رسمی هر تجارتخانه مشمول قید بنام خود نبوده و حق دارد انتخاب شود.

رئیس - آقای دشتی

دشتی - عرض کنم که اینجا در فقره (د) یکی از شرایط انتخاب شوندگان را اینقرار داده است که اسم آنها در دفتر مذکور در ماده ۱۳ ثبت باشد و بعد در ماده ۱۳ نوشته شده است اسامی اشخاصی که دارای شرایط این ماده باشند در دفاتر مخصوص ثبت میشود و در حقیقت این دور اتفاق می افتد یعنی کسی که در دفتر باشد باید شرایط ماده ۱۰ را داشته باشد و کسی میتواند مطابق ماده ۱۰ انتخاب کند که اسمش در دفتر ماده ۱۳ ثبت شده باشد از این جهت این يك دوری است و دور غلط است این یکی یکی دیگر این تبصره را بنده نفهمیدم یعنی چه خواهش دارم آقای مخبر توضیح بدهند که تبصره چه معنی دارد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب موافقت میکنند؟

کفیل وزارت اقتصاد ملی - اینجا که نوشته شده

است اسمشان در دفتر مذکور در ماده ۱۳ ثبت شده

بنام خود نبوده و حق دارد انتخاب شود. یعنی چه؟ آن جا که گفتیم در فقره (ز) که مدت پنجسال بنام خود تجارت کرده باشد مثلاً حاجی محمد تقی تاجر است و ممکن است تجارت کرده باشد و برای خودش تجارت میکند ولی ممکن است که بنده برای خودم تجارت بخرم یا خودم نکرده باشم ولی نماینده يك تجارتخانه هستم که آن يك تجارتخانه معتبری است حالا که من نماینده او هستم ولو این که بنام خودم تجارت نمیکنم باز حق دارم انتخاب نوم. (صحیح است)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب.

آقا سید یعقوب - عرضی ندارم.

بعضی از نمایندگان - کافی است مذاکرات.

یاسائی - بنده مخالفم با کفایت مذاکرات.

رئیس - بفرمائید.

یاسائی - عرض می شود بنده در موضوع سن

اشخاصی که می توانند به عضویت انتخاب شوند عرض داشتم و اگر آقایان اجازه میفرمایند عرض را

بکنم (بعضی از نمایندگان - بفرمائید) بنده در موارد دیگر هم همین عقیده را اظهار کردم و حالا هم

تکرار میکنم یکی راجع به سن آنها و یکی راجع به داشتن سواد. بنده عقیده ام این است که هم سن آنها

را باید آورد پائین و گفت بیست و پنجسال و هم باید قید شود که سواد داشته باشند برای این که

ما چه میخواهیم بکنیم ما میخواهیم بوسیله تأسیس اطاق های تجارت اگر يك فکرهای تعاونی در بین يك عده

از تجار هست از آن افکار استفاده کنیم و یا بتدریج يك فکرهای تعاونی در آنها ایجاد کنیم بعقیده بنده

هر چه سن بالاتر برود فکرشان آهسته تر است فکر کهنه بدر تجارت امروز نمیخورد. بنده عقیده ام این

است آقایان هم مخالفند جواب بدهند و در موقع هم بنده این عقیده را پیشنهاد میکنم و باید همه چیز این

مملکت نو بشود فکر همه افراد ملل نو شده فکر تجار ما هم باید نو شود و تا نو نشود تجارت این

مملکت سر و صورتی نمیگیرد و بالاخره ما باید با

فکر نو ترقی کنیم، اشخاصیکه چهل و پنجاه سال در این مملکت زندگانی کردند بدون سواد و با يك طرز تجارت بدی پیش رفتند بدون اینکه از دنیا اطلاع داشته باشند و عقیده شان هم این است که طرز تجارت شان خوبست آنها دیگر بدر اینکارها نمیخورند. بنده عقیده ام این است که بچه های عصر مشروطه که تربیت شدگان امروز هستند بهتر بدر این چیزها میخورند و بالاخره بنده اطمینان میدهم به آقای آقا سید یعقوب که غلبه هم با فکر بنده است و دیر یا زود این فکر از بین میرود) ترقی خواهد کرد و بنده معتقدم که آقای وزیر اقتصاد ملی هم موافقت کنند و مقیدباشند که حتماً معمر باشد و ریشش بلند باشد و ریشش خنثی باشد (خنده نمایندگان) اینها مؤثر نیست در امر تجارت فکر و معلومات لازم دارد. یکی از چیزهایی که بنده عقیده دارم این است که اعضا اطاق تجارت و کسانی که انتخاب می شوند باید سواد داشته باشند اشخاص بی سواد که بکلمه محرر و منشی هر روزه کلاه سرشان میرود در امور تجاری آنها حق نداشته باشند در اطاق تجارت عضویت پیدا کنند. همانطوریکه گفته اند التاجر فاجر هالم بئفقه کسی که فقه نمیداند احکامش را بلد نیست حالا بنده عرض نمیکنم تاجری که سواد ندارد تاجری که نمیداند مصرف محصولاتش در کجاست. تاجریکه جغرافیای مملکتش را نمیداند از جغرافیای عالم اطلاعی ندارد نمیداند در قطعات مملکتش چه محصولات هست و بازاریش کجا است ولایاتش چه محصولات دارد مصدعانش چیست او حق ندارد در این مؤسسات وارد شود بالاخره قید کنند که سواد داشته باشد و بالاخره يك اطلاعات بیشتری داشته باشد تا بتواند عضو اطاق تجارت شود.

کفیل وزارت اقتصاد ملی - جواب آقای یاسائی را بنده عوض آقای آقا سید یعقوب میدهم برای اینکه رضی نیستم که حرارت زیاد بخرج بدهند اساس نظریه ایشان را بنده کاملاً تصدیق دارم و آقایان هم یقین دارم تصدیق دارند ولی اگر توجه بفرمائید از منظوری که آقا دارند

این جا بخاطر بنده آمد و عرض میکنم این است که: اینهم يك فلسفه است از برای حق مداخله دولت در انتخاب تجار که مثلاً وقتی پانزده نفر ما لازم داشتیم آقایان تجار چهل و پنج نفر را انتخاب کردند این مسئله را هم دولت در نظر خواهد گرفت که اگر يك پیرمرد هشتاد ساله است و یا اینکه نظریات طوری است که ببرد نمی خورد دولت آن را بتواند قبول نکند.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد آقای باسائی

بنده پیشنهاد می کنم سن کمتر از ۲۵ سال نباشد

پیشنهاد آقای طهرانی:

پیشنهاد می کنم عبارت پنجاه سال بنام خود تجارت کرده باشد تبدیل شود به يك سال بنام خود تجارت کرده باشد

رئیس - ماده یازدهم قرائت میشود:

ماده یازدهم - تجار متوقف در مدت توقف از حق عضویت اطافهای تجارت و انتخاب اعضاء آنها محروم می باشد

رئیس - آقای دشتی

دشتی - عرض کنم که این جا باز عبارت نارسان است تجار متوقف را شاید نفهمند یعنی چه . برای اینکه معمولاً متوقف بيك کسی اطلاق میشود که در يك شهر توقف داشته باشد . . . (آقا سید یعقوب نه آقا اینطور نیست) میدانم معنایش را این جا از آقای مخبر پرسیدم متوقف کسی است که نه ورشکست است و نه هنوز تکلیفش معلوم است ولی باید اصطلاح دیگری برای این فکر کرد و بنده در شور دوم از آقای مخبر استدعا می کنم که قریباً ادبی خودشان را بکار بیندازند و يك کلمه و جمله کاملتری پیدا کنند و این را اصلاح کنند

مخبر - عرض کنم که این عبارت يك عبارت مصطلحی است چه تجار و چه محاکم همه می دانند و آشنا هستند در قانون هم همین است متوقف همان بود که آخر فرمودید تاجری است که وضعیتهش معلوم نیست او را بهش میگویند متوقف . ورشکست نیست کار هم نمیتواند بکند

بمعمل آمده است اولاً توجه بفرمائید که در ماده ۹ هیچ شرط سنی داده نشده است زیرا که مسلم است آدم نا بالغ نباشد که تجارت نمی کند بالغ که شد کافی است از برای رأی دادن ولی در ماده دهم از برای منتهیین شرط معین شده است توجه بفرمائید که گفته شده است حتماً باید هفتاد سال داشته باشد هشتاد سال داشته باشد گفته شده است کمتر از سی سال نباشد اگر توجه بفرمائید آخر به بینید يك آدمی که سن او کمتر از سی سال است درس هم خوانده باشد این يك سال یا دو سال است که داخل شده است در تجارت این هنوز خبر ندارد از تجارت راه را درست بلد نیست راه عملی را نمی داند من تصدیق دارم که جوانها همیشه نه ولی گاهی اوقات بیشتر از پیرها مفید هستند و دوره هم باید تجدید شود و همانطوریکه در احادیث و اخبار هست و از سابق بزرگان ما گفته اند که هر طبقه از مردم از برای همان دوره خودش خوبست و طبقات دیگر برای آنکار خوب نیستند این صحیح است. اما معذک نمی توان گفت بچه بیست ساله که تازه از مدرسه در آمده و بر حسب اتفاق پدرش متهول بوده و سرمایه داشته است و می تواند حالا خودش را جزو جرگه تجار حساب بکند این بیاید و جزو تجار ممالکت رأی بدهد در کار تجارت ممالکت. ممکن است البته آدمی پیدا شود که رفته باشد در بالاترین مجامع علمی دنیا و بالاترین کرسیها را اشغال کرده باشد ولی این چند سال يك مرتبه اتفاق می افتد که يك نفر آدم بیست و پنجساله اینطور بشود مثل شیخ الرئیس ابوعلی سینا که در سن شانزده سالگی از همه کس عالم تر بود اینکه مناظ نمی شود عموماً بطور کلی بین بیست و پنج و اینها مردم تجربه بقدر کفایت ندارند که بتوانند در کارهای عمومی مداخله کنند پس حداقل را ما سی سال گذاشته ایم و حالا ما امیدواریم که جوانهای عالم و با تقوی و با بصیرتی پیدا کنیم از سن سی و سی و پنج و چهل و اینها آنوقت مجال ندهند بکسانی که بسن هفتاد رسیده اند و خودشان بیایند و این مجامع و کرسیها را اشغال کنند . پس مقصود نماینده محترم حاصل است. يك چیز دیگری که در

هر کس هم اعتراض دارد بکنند ولی در دفتر شاید مراجعه نشود.

کفیل وزارت اقتصاد ملی - بلی اینکه می فرمایند البته يك رائی است ممکن است که صائب تر باشد ولی این جا نظر ما بر این است که چون انتخاب کنندگان يك عده خیلی زیادی نیستند مثل انتخابات مجلس شورای ملی که چندین هزار نفر در آن شرکت می کنند خیر. يك عده معدودی هستند از تجار و آنها هم چون يك عده مخصوصی هستند که کار شان مربوط بتجارت است و البته کسانی هستند که همه علاقه مند هستند و توجه دارند بنا بر این همین دفتر کافی است که بروند و به آن مراجعه کنند و اگر چه این دفتر در يك محل باشد کافی است ولی ما احتیاطاً در چند محل گذاشتیم حالا اگر بیایم و برای يك شهری مثلاً طهران که مجموعاً چند نفر تاجر شاید بیشتر نباشد ما از برای آنها بیایم و این دفتر را طبع و نشر کنیم و يك مبالغه گزافی را متحمل شویم ضرورتی ندارد . وقتی که میداند در سه محل دفتر هست و در آن دفتر هم اسم اشخاص نوشته شده (اسم صد نفر دوست نفر بیشتر نیست) میروند و نگاه می کنند و می بینند که اسمشان نوشته شده یا نیست این برای سهولت کار است . حالا مختارید .

رئیس - ماده چهاردهم قرائت میشود:

ماده چهاردهم - همین که دفتر مذکور در ماده ۱۳ تنظیم شد اعلانی از طرف حکومت محل منتشر میشود که حاوی مطالب ذیل خواهد بود .

۱ - محل و اوقاتی که تجار میتوانند بمداول ماده ۱۳ بدفتر سابق الذکر مراجعه نمایند
۲ - ایامی که برای گرفتن شکایات و رسیدگی بآنها بر طبق ماده ۱۵ مقرر میشود

۳ - روز و محل و اوقات رای دادن

۴ - عده اشخاصی که باید انتخاب شوند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده خواستم از آقای وزیر

رئیس - آقای باسائی

باسائی - عرض کنم که اینجا قید شده است تجار متوقف فقط در صورتیکه ممکن است شرکت ها هم متوقف باشند و آنها هم همین حال را دارند ولی اگر ماده اینطور باشد شامل حال شرکت ها نمیشود و ما در ماده دیگر نوشتیم تجار و شرکت ها این است که بنده پیشنهاد کردم علاوه شود بر تجار متوقف و شرکت های متوقف (صحیح است)

رئیس - پیشنهاد آقای باسائی:

پیشنهاد میکنم در ماده یازده نوشته شود (تجار و شرکت های متوقف)

رئیس - ماده دوازدهم قرائت میشود:

ماده دوازدهم - قبل از شروع بانتخابات اعضاء اطاق تجارت در هر محل کمیسیونی تحت ریاست حاکم مرکب از نمایندگان وزارت اقتصاد ملی و عدلیه و مالیه محل هر کدام بکنفر و پنجنفر از معارف تجار محل تشکیل میشود این کمیسیون با رعایت مفاد مقررات ماده ۹ اسامی تمامی تجار و شرکت های محل را که حق انتخاب دارند تنظیم خواهد کرد .

رئیس - مخالفی ندارد . ماده سیزدهم قرائت میشود:

ماده سیزدهم - اسامی تجار و شرکت ها که بترتیب فوق معین شده در دفتر مخصوص ثبت و قبل از شروع به انتخابات برای مدت پنجروز در چندین مرکز تجارتی بمعرض مراجعه تجار گذارده میشود که اگر اسم کسی از قلم افتاده باشد یا اسم کسی که استحقاق رای دادن ندارد در آن ثبت باشد بتوانند بر آن اعتراض نمایند .
اعتراض باید کتبی و با امضاء باشد

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - اینجا بنده اعتراض نداشتم چیزی که بود نوشته است در دفتر ثبت شده و در دسترس تجار گذارده شود بنده عقیده ام این بود که مثل اعلانات چاپ شود و چسبانیده شود و در دسترس مردم گذاشته شود

تقاضا کنیم و عرض کنم هم منظور به کمیسیون بعد از آنکه در آن ماده ما معین کردیم که پنجفتر از تجار معروف محل مثلاً در طهران پنجفتر از تجار معروف با نماینده حکومت و مالیه و عدلیه کمیسیونی تشکیل میدهند و بیابند اینجا دیگر اینجا که مثل انتخابات مجلس شورای ملی نیست که محل و اینها درست کنند همین پنجفتر بمنزله اعضاء واقع میشوند آخر ما که عده فوق العاده تاجر نداریم تجار معروف را که ما دعوت کردیم و این افراد تاجر معروف شهر را همه میدانند و همان تجار که آمدند و انجمن مرکزی را تشکیل دادند تجار دیگر را هم میدانند و میشناسند دیگر چرا آمدید و خودتان را بزحمت انداخته اید در یکجا معین کردید که پنجفتر تاجر با نماینده حکومت و مالیه و عدلیه کمیسیون تشکیل بدهند این کمیسیون همان انجمن نظارت مرکزی است خوب خودش اعلان میدهد مجلس هم معلوم است اشکالی ندارد و این ماده دیگر لازم نیست اینست نظر بنده که سهلتر هم هست.

مخبر - برای اینکه هیچگونه اشکالی و بالاخره هیچگونه نقیصه در کار نباشد دقت های بیشتری شد که پس از اینکه انجمنی که فرمودید همان انجمن پنجفتری از تجار محل و سه نفر نماینده وزارت اقتصاد و عدلیه و حکومت آنها تجاری که قابل انتخاب هستند و واجد شرایطند اسامی آنها را بمعرض افکار سایر تجار می گذارند تا آنها هم يك دقت های بیشتری بکنند در ظرف پنجروز هم ما مطابق ماده پانزده بانها اختیار دادیم که مطالعاتی بکنند و اگر یکی از آنها دارای آن شرایط نبود و اشتباه کرده بودند آن چند نفر آن را تذکر بدهند که اسم آن را از دفتر بردارند و نظر همه اش این است که تجار بیشتر شرکت کرده باشند و بیشتر دقت شده باشد و بعقیده بنده مثل انتخابات خودمان هم نیست که فرمودید. این انتخاب تجارتنی است و البته در تمام قسمت هایش تاجر باید نظر داشته باشد و بصیرت او هم بیشتر است.

کم است و اگر يك روز باشد مردم آنوقت را ندارند آن جدیت را ندارند و وقت شان هم کم است شاید نتوانند شرکت کنند پس چند روز کردیم که وقت داشته باشند و بتوانند که اگر امروز نشد فردا فردا نشد پس فردا ولی منظور ما در هر حال احتیاط است حالا اگر ممکن باشد که کمتر بکنیم و سه روز بکنیم دو روز بکنیم البته بنده هم مخالفی ندارم (دستی در شور دوم)

رئیس - ماده هفدهم قرائت میشود
ماده ۱۷ - پس از انقضای مدت اخذ آراء کمیسیون انتخابات در ظرف مدتی که زائد از ده روز نخواهد بود استخراج آراء نموده نتیجه انتخابات و اسامی منتخبین را بوزارت اقتصاد ملی ارسال خواهد داشت
رئیس - مخالفی ندارد ماده هیجدهم:

ماده ۱۸ - مدت عملیات انتخابات از تاریخ اعلان انتخابات تا تاریخ اعلان اسامی اعضاء اطاق تجارت از دو ماه نباید تجاوز نماید.

رئیس - آقای دشتی
دشتی - عرض کنم که تذکری که بنده می خواهم بدهم این است که عرض میکنم مدت هر چه کمتر باشد بهتر هست و مردم بهتر اقبال می کنند وقتی که مدت را وسیع قرار دادید غالباً مردم کارهای شان را می گذارند بآخر وقت از اول نمی آیند تعرفه بگیرند و رای بدهند می گذارند آخر وقت می آیند. باید يك کاری کرد که مردم حس وظیفه شناسی در شان پیدا بشود نه اینکه مدت را زیاد کنند. باید مقید کرد که در ظرف مدت معینی اینکار بشود و بطول مدت کار درست در نمی آید

مخبر - مدتی که بنظر تان می آید ممکن است پیشنهاد بفرمائید تا از برای شور ثانی دقت کنیم
رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - بنده هم همین نظریه آقای دشتی را داشتم و مدت دو ماه را خیلی زیاد میدانم و لزومی ندارد بعقیده بنده مدت کمتری بکنند بهتر است و کافی است و يك پیشنهادی هم داده ام

رئیس - ماده نوزدهم قرائت میشود:

ماده ۱۹ - از میان منتخبین درجه اول که بترتیب مقررات فوق معین شده اند هیئت دولت اعضاء اطاق تجارت را در درجه دوم با رعایت ماده ۶ انتخاب و اسامی آنها را اعلان خواهد کرد.

رئیس - مخالفی نیست. ماده بیستم:
ماده بیستم - اعضاء که سه ماه بدون عذر موجه در جلسات رسمی اطاق تجارت حاضر نشوند با موافقت اطاق تجارت از طرف وزیر اقتصاد ملی مستعفی محسوب میشوند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
آقا سید یعقوب - خواستم عرض کنم که عضویت اطاق تجارت را کفتم افتخاری است بعد از آنکه افتخاری شد ما چیز افتخاری را هم نمیخواهیم کنیم؟ این افتخاری است اینها خودشان علاقه مند هستند بتجارت و اقتصاد حالا اگر مابینیم و بگوئیم وزیر اقتصاد ملی اینها را مستعفی بداند در واقع شبهه المجازات برای آنها قائل شده ایم و بنده عقیده ندارم وقتی که افتخاری شد منافع خودش و اقتصاد مملکت را خودش ملاحظه میکند این است که با این ماده مخالفم.

کفیل وزارت اقتصاد ملی - خوب امیدواریم همانطور که می فرمایند باشد ولی ملاحظه بفرمائید که اگر در سه ماه حاضر نشد خوب اگر علاقه مند است حاضر میشود و مشمول این ماده واقع نمیشود و اگر واقعا غیبت می کند که متخلف محسوب میشود

رئیس - ماده بیست و یکم قرائت میشود.
ماده ۲۱ - هر يك از اعضاء اطاق تجارت که بعنوان جنبه یا جنابت مورد تعقیب جزائی واقع شود تا ختم محاکمه موقه از حضور در جلسات اطاق تجارت محروم خواهد بود.

رئیس - مخالفی ندارد. ماده بیست و دو:
ماده ۲۲ - هر گاه عضوی بواسطه عملیات تجارتنی یا

اقدامات دیگری مورد عدم اعتماد واقع شود اطاق تجارت می تواند انفصال او را از عضویت از وزارت اقتصاد ملی تقاضا نماید.

رئیس - آقای یاسائی.

یاسائی - عرض کنم که عبارت این ماده قدری مبهم است نوشته شده است هرگاه عضوی بواسطه عملیات تجارتنی یا اقدامات دیگری مورد عدم اعتماد واقع شود عدم اعتماد و عدم اطمینان که عضوی مورد عدم اعتماد واقع شد عدم اعتماد چی و کی؟ مورد عدم اعتماد اکثریت اعضاء اطاق تجارت واقع شود؟ اگر این است که در این جا باید قید شود اگر این نیست و غیر از این است باز باید قید شود در هر حال این عبارت مبهم است. اگر مقصود عدم اعتماد دولت است باید صریحاً نوشته شود بالاخره اینطور موقوف گذاشتن ممکن است که در موقع تطبیق این ماده با مواردش اشکال تولید بکند و شکایت ایجاد بشود. خوب اگر دولت دیده که يك عضوی بواسطه يك كار های ناهنجاری مورد عدم اعتماد دولت واقع شد این باید صریحاً در ماده قید شود دولتی که سیاست عمومی را در نظر دارد و اگر يك عضوی محل عدم اعتماد دولت واقع شد و در اطاق تجارت يك کاری برخلاف سیاست و رویه دولت نمود بایستی دستش را گرفت و انداختنش بیرون و در این جا هم باید صراحتاً نوشت.

مخبر - اینجا نظر همان است که فرمودید هم دولت میتواند اینکار را بکند هم اطاق تجارت. مثلاً عضوی مورد عدم اعتماد دولت واقع شد میتواند بابت دلایلی با اطاق تجارت بگوید اطاق تجارت هم در صورتیکه پذیرفت او را اخراج میکند و حالاً اگر لازم است که بیشتر تصریح شود ممکن است پیشنهاد بفرمائید

رئیس - آقای طهرانی

طهرانی - بنده تصور می کنم که این ماده اساساً باید حذف شود برای اینکه يك همچو چیزی وقتی واقع شد و يك عضوی محل عدم اعتماد دولت

رفتن آهم نباید صرف بنظر وزارتخانه یا اطاق تجارت باشد باید بعد از آنکه از طرف اطاق تجارت اظهار عدم اعتماد شد و اعضاء اطاق تجارت او را لایق عضویت ندانستند بوزارت اقتصاد ملی پیشنهاد میکنند و با موافقت وزارت اقتصاد ملی این عمل انجام میشود و گمان میکنم این ترتیب بهترین طرق وجه حل است

رئیس - ماده بیست و سوم قرائت میشود:

ماده ۲۳ - در طی هر سال هرگاه بواسطه استعفاء یا فوت یا بمقتضای مواد ۲۱ و ۲۲ از اعضاء اطاق تجارت کسر پیدا شود هیئت دولت عوض او را از منتخبین درجه اول همان سال تعیین خواهد نمود و مدت عضویت این اعضاء همان بقیه مدت عضویت اعضاء خارج شده خواهد بود.

رئیس - نظری نیست. ماده بیست و چهارم قرائت می شود:

ماده ۲۴ - کسانی که بواسطه انقضای مدت یا استعفاء از عضویت اطاق تجارت خارج میشوند مجدداً قابل انتخاب خواهند بود. (معارضی نبود)

۷ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه |

رئیس - پیشنهاد شده است که جلسه را ختم کنیم (نمایندهکان - صحیح است) اگر آقایان تجویز بفرمایند. جلسه آینده یکشنبه ۲۳ شهریور سه ساعت قبل از ظهر دستور بقیه لایحه وظایف اطاقهای تجارت اولاً لایحه تلفن ثانیاً و قانون استخدام اعضاء نظامیه و امتیاز ذغال سنگ مشهد

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

واقع شد او را خارج می کنند این خیلی تولید اشکال نمی کند. البته اطاق تجارت تشکیل که شد اگر يك تاجر بخواهد بر خلاف مصلحت مملکت و برخلاف سیاست دولت اقدام و حرکت بکند او مثل سایر مردمان عادی است بالاخره وکیل مجلس شورای ملی نیست که آن عدم مصونیتش را بخواهند نه دولت دستش را بگیرد و بیرونش میکند دیگر يك همچو ماده را این جا قید کنیم بی مورد است و اشکال ایجاد می کند هیچ هم محل احتیاج نیست. ممکن است بین خود تجار و دولت يك توافقی ایجاد شود و این هیچ خوب نیست و بنده عقیده دارم که ماده بیست و دوم حذف شود و هیچ لزومی ندارد که این جا قید شود. نه. کسی نمیتواند برخلاف سیاست دولت اقدام کند؟ نه. کسی نمیتواند برخلاف سیاست دولت اقدام کند بچه مناسبت يك تاجر است که برای عضویت اطاق تجارت دعوت شده است برای کار های تجارتنی و این مثل سایر مردمان عادی است و اگر برخلاف وظیفه اش رفتار کرد دولت همانطور که بکنفر دیگر را مجازات میکند او را هم مجازات میکند

کفیل وزارت اقتصاد ملی - اگر آقا تصدیق دارند که يك مواردی جایز است يك عضو اطاق تجارت را از عضویت محروم کردن اگر این را تصدیق دارید آنوقت حتماً باید این ماده باشد برای اینکه ما با احترام تجار و احترام اطاق تجارت (هر چند عرض کردم يك اطاق تجارت کیفیت مجلس شورای ملی را دارند ولی معذک يك هیئت محترمی است) بخواهیم اجازه بدهیم اینجا که مثلاً بدولت یا اعضاء اطاق تجارت که يك عضوی را بگویند که باشو برو ممکن است البته امیدوارم اتفاق نیفتد ولی ممکن است اتفاق بیفتد که يك عضوی برضد سیاست دولت و مملکت خیر يك عملیات تجارتنی بکند که بر حسب ظاهر عمل نامشروعی نیست و در تحت موارد قانون جزا در نمی آید ولی آن عمل برای منافع تجار و تجارت مملکت خوب نبوده است و نا شایسته بوده است آنرا اولاً کفتم که يك همچو کسی نباید بماند و بعد هم گفتیم که بیرون

قانون

اجازه پرداخت کسر مخارج دائره سیاسی اداره نظمیّه

ماده واحده - بوزارت مالیه اجازه داده میشود مبلغ هفت هزار و پانصد و سی و شش تومان علاوه بر اعتبار مصوب مخارج دائره سیاسی اداره نظمیّه از محل اعتبار نظمیّه های ولایاتی که در هذه السنه تشکیل شده است بپردازد.

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه بیستم شهریور ماه یک هزار و سیصد و نه شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی .. دادگر